

KECSKEMÉTI LAPOK

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 5 frt — kr. Negyedévre 1 frt 50 kr.
Félévre: . . . 2 . 50 . . . Egy szám ára 12 kr.

Külföldön az ez folytat minden hónap elején lehet.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

HIRDETÉSI DIJ:

A hasábon petit sor 5 kr., többszöri vagy terjedelmes hirdetéseknel árlengedés adatai.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP

SZERKESZTŐ LAKIK : III. TIZED, BUDAI-UTCZA, 189. SZ.

KIADO-HIVATAL: BUDAI-UTCZA, 186. SZ.

Bélyegdíj minden beiktalásért 30 kr.

A munkásünnep.

A május 1-én megtartott munkásünnep azzal a higgadt komolysággal folyt le, mely becsületére válik a magyar munkás osztálynak és bebizonyította, hogy a magyar munkás tiszteli a törvényt.

Míg a nyugot európai munkások zöme szocialista és kommunista izgalmak által befolyásoltatik: a magyar munkás osztály nem engedti tűzhelyéhez becsmérlésnek azon erőszakos és kétélű fegyvereket, melyek a külföldön a civilizáció békés előhaladása elé mindegyre magasabb sáncokat hánynak.

A munkaméltóság kérdése nem új, már több, mint félszázad óta van napirenden, de oly megoldást, mely úgy a munkaadót, mint a munkást kielégítően, eddigelé nem nyert és alig hiszük, hogy ez mindkét fél megelégedésére lehetséges is.

A külföldi munkások a május elseji munkásünnepben egy méltánytalanul viselt teher elleni nemzetközi szövetség alapvonalaikat akarták tüntetőleg szervezni. — a magyar munkásnép e munkásünnepben a valóságos nemzetközi munkásünnepet ünnepelte. E különbség lényeges, mert bizonyítja, hogy a magyar munkás csak addig halad együtt külföldi társaival, míg azok át nem lépik az anarchia, a kommunizmus határait, vagy más szóval: munkásaink nem vonulnak az elégtelenség és a rabuliztikus anarchia zászlói alá.

De ez természetes is, mert a magyar munkás sorsa nem azonosítható a külföldi munkások sorsával, mert nálunk a munkásnép jóléte, fáradságának jutalmazása nem oly aránytalan társadalmunk más osztályainak javadalmazásával, mint más iparállamokban. A magyar társadalom nagy on sok rétegének több oka volna ily elégtel-

letlenségi tüntetésekre, mint éppen a munkás osztálynak, melynek munkáját a társadalom aránylag méltányosan jutalmazza, melynek sarjadékát a hatóságok, testületek ingyen képeztetik, holott a többi társadalmi osztály aránylag rosszabbul jutalmazott felsőbb rétegei annyi sokféle, különbözőbbnél különbözőbb társadalmi adóval rovatnak meg.

A nyolcz órai munka kérdését sem szabad élére állítani, e követelés nem is méltányos. Igaz, hogy ha valamely közös európai rendezés által meg lesz állapítva, nálunk is fog érvényt nyerhetni, de addig nagyon bajos a mi kezdő viszonyainkra más fejlettebb államok mértékét alkalmazni. A mi zsenge iparunk csak úgy virágozhatik fel, ha azt minden tényező a legnagyobb, a legkíméletesebb gondozásban részesíti. De őszintén szólva, hány honoriaációz van, hány intelligens ember, ki szívesen dolgoznék nyolcz óránál többet, kötelezné is magát a több munkára, ha ilyet, műveltségének megfelelő, tudna kapni; tenné pedig ezt, épen úgy, mint a munkás osztály, saját és családja jólétének emelése érdekében.

Nálunk, viszonyaink között, a munkás-kérdésnek nincs értelme; egyes külföldi agitátorok importálták azt ide, kik álszocializmussal népszerűséget hajásznak.

Csak is örövendeni tudunk, hogy e hamis álpróféták, a társadalmi rend e felforgatói nálunk sikert főlekre találjanak, mit legjobban bizonyít a budapesti munkásünnepnek békés, igazán példás lefolyása.

Közeledés az egységes középiskolához.

A közoktatási miniszter által kezdeményezett küzdelem a görög nyelv tanítása ellen, mind élesebb alakot nyer, amint a döntés ideje mindinkább közeledik. A fenn-

álló rendszer hívei szinte ekkeseredéssel védik álláspontjukat, jól tudva, hogy az előbbtől rendszerük alapjait fogja megingatni a megdönteni. E tábor jó részben philológusokból áll, másik része pedig különböző tudományzajok nagytekintélyű képviselőiből. A philológusok álláspontja e kérdésben nem szorul bővebb igazolásra: közeltek, hogy nem tisztán pedagogiai alapokon nyugszik. A tábor másik tulnyomóbb részét, mely szintén a philológusok álláspontjára helyezkedik, más szempontok vezetik, melyek szintén nem pusztán pedagogiai természetűek.

Ezen nem pedagogiai jellegű okok, sokkal jelentősebbek a mai küzdelemben, mint mind az az érvelés és ékesszólás, a mi az ókori nyelvek és irodalmak nevelési jelentősége mellett felhozható, vagy felhozható. A mitől nyugoton iskolázott tudós pedagógusaink leginkább rettegnek az az elszakadás a művelt nyugot nevelési közösségtől és annak ez elszakadás feletti elítélő ítélete. Ez elszakadásnak nem szabad megtörténnie, nekünk nem lehet új út tőlünk, be kell várnunk, míg mások ez irányban kezdeményeznek — mondják. Más szóval, ez azt jelenti, hogy meg kell várnunk, míg a műveltebb nyugot modernebb alapokon szervezi középiskoláit, míg ez irányban német szomszédaink új tanulási tevel állnak elő, akkor azután azt nyugoton utánozhatjuk (a mint eddig tettük), alkalmazva a hazai viszonyokhoz.

Tudós pedagógusaink hisznek egy nemzetközi egyetemes tanítási terv lehetőségében a középiskolában, melybe minden nemzetnek be kell csak illeszteni a maga nyelvét, irodalmát, történetét. Nem akarják belátni, hogy a mint igen nagy különbségek vannak a nyugoti nagy népek műveltsége és annak fejlődése között és a magyar között, úgy e különbségnek nyilatkozni kell a középiskola nevelésben és annak minden részleteiben. Nem akarják elismerni, hogy midőn az újabb irány, ki akarja küszöböllni középiskoláinkból azon nevelési eszközöket, melyek a külföld téves utazásából jöttek oda be: ezzel csak nevelésünk hagyományos útjára lép és egy modernebb, nemzetibb, magyarosabb nevelés útját egyengeti. Ez a nevelés el fogja viselhetni ítéletét annak a külföldnek, melyet eddig utánoztunk és a mely bizony nem fogja könnyen megbocsátani, hogy végre a magunk lábára álltunk.

Nem lehet azonban reánk néve irányadó annak a külföldnek az ítélete, melynek fejlődése olyannyira különbözik a miénktől, és amely oly kevésbé ismeri nemzeti fejlődé-

sünkét, sajátosságunkat. A következőkben a nyugoti és a magyar műveltség és iskola különbségeire kívánunk röviden utalni az ókori — nyelvek és műveltség szempontjából.

Először is azon okokra kívánunk rámutatni, melyek a nyugot-európai iskolákba vitték a két ókori nyelvet és műveltséget. Tudjuk, hogy a nyugot-európai magasabb műveltség úgy főleg a román, mint a germán is az ó-kori latinból és görögökből nyerte első és fő táplálékát: ezen alapult, ezen iskolázódott, mignem önállóvá, nemzetivé fejlődött. Ez a népek fejlődésének természetes útja: hisz a római műveltség is a görögön, ez ismét más keleti népek műveltségén nőtt nagygyvá. Mi természetesebb, minthogy az iskolában mindenütt azt a műveltséget tanították, melyből maga az egész népi műveltség táplálkozott. Iskola és élet közvetlen hatással voltak egymásra: az iskolában tanított magasabb idegen szellem közvetlenül hatott az életre: irodalomban, tudományban, művészetben és a közélet különböző ágaiban. Idővel ez alapokon, még más tényezők közreműködésével nyugoton mindenütt önálló, modern nemzeti műveltség fejlődött ki. E modern műveltség mind nagyobb mértékben követelt és követel magának helyet az iskolában. Az ókori műveltség, főleg pedig annak nyelvei elvesztették a közvetlen hatásukat az életre és azt lehetett volna várni, hogy majd kiszornálnak az iskolából is, vagy legalább semmiképpen sem bírhatnak ott többé alapvető jelentőséggel. A dolg azonban korántsem vett ilyen fordulatot. Az emberek nem tudják elképzelni, hogy mivel emberré lehessen az, a ki nem olyan iskolát jár, mint, a milyenen ők haladtak végig. Az iskola a maga makacs maradásában továbbra is megtartotta az ókori szellemet és nyelveket, sőt azt továbbra is alapvetőnek tekintte. Hogy azonban így járhasson el, kénytelen volt eljárása számára új megokolást keresni. El kellett ismerni a philológus-pedagógusoknak is, hogy az ókori műveltség közvetlen hatása a jelenre majdnem teljesen megszűnt; azt mondták tehát, hogy e műveltséget az eddigi mértékben meg kell tartani az iskolában azért, mert az a modern műveltségre erősen hatott a multban, sőt annak alapul szolgált; és mert az az emberi művelődés fejlődésének egyik legfontosabb mozzanata. Ez ok azonban még nem elégséges arra, hogy vele az ókori latin-s görög nyelv tanítását is megokolják, minthogy a műveltség tanítható volna, még nagyobb mértékben és szélszerűbb módokon is, a sok időt és fáradságot igénylő nyelvi

KECSKEMÉTI LAPOK TÁRCZÁJA

A sir szelén.

(Történeli rajz a magyar néptanítók jelenéből.)

Mily öszeresek! alak!
Mily megtört test!
Mily beesett szemek!

A férfias mell halk emelkedését időről időre tompa köbögés fojtja el, mint midőn a fuldokló az utolsó lég után kapkod!

Arca halvány, sápadt, sárga; mintha a halál lehellete ülné azon!

Pedig még nem is oly idős, hogy e megtört alak az évek súlya alatt roskadozhatott volna le enynyire!

Nem is a túlélt évek, hanem a túlélt szenvedések törték meg az egykor eleterős testet!

Nem, mint a villám, mely egy csapásával kettéhasítja az ezredéves büszke tülyget, nem oly rögtön állott be az a változás, mi előttem áll; hanem, amint a fatörzsbe magát mélyen beékelte szű, napról napra emésztette fel az eleterőt!

S ha kérdezem önmagamot, mi idézte elő e rohamosn haladó rombolást? könyeim áztatják szememet, midőn a feleletet megtalálom: — a hivatás!

Mily különbség, egykor, és most!
Midőn még mint ifjak együtt ültünk a tanítói képezdében, hallgatva az előadásokat; János barátom erős, megtermett, piros, pozsgás ifjú volt, s most, midőn még csak férfi korá delén áll, már kiaszott, elsoványodott, megtört alak, körül mindenki sajnálattal mondja el, hogy a sir szelén áll!

S valóban hivatása tette volna öregg, betegg, félhalottá, ideje korán? kezdtek tovább gondolkozni, s áttutom röviden emlékeimet, s fájdalom a rövid gondolkodás végeredménye csak az: — igen is, hivatása vitte a sir szelére.

Nem oly hosszú; de végtelen küzdelem volt a lefolyt pályafutás, s e küzdelem felemésztette az eleterőt, megtörte az idegzetet, meggyengítette a tetre kész izmokat, kimerítette a tüdőt, s a léleket vét megnehezítve, megnehezítve az élet s lett belőle oly váz: ki ma már csak lézeng s nem jár azok között, kik egykor szelleme szikráit csodálva, mint tanítványai tömörültek körébe!

Leverő, szomorú kép, de festenem kell, mert lelkiismeretem több megnyugvást talál abban, ha a metsző fájdalom súlya alatt rajzolom is le a képet, mintha elhallगतom azt. Le kell festenem, hogy lássák azok, kik előtt a hivatás csak felülletesen van ismerve, s lássák, hogy a hivatását betöltő egyneknek mily jutalmat adnak ők! Ók! kiknek kezében van a hatalom, uralom kegy és jutalom! Festenem kell e képet, hogy tanulja meg ismerni a nagy világ a tanító működését, fáradozásait, és — csodálja az elért eredmények után nyert jutalmát!

A jutalmat, mely legtöbbször esetben nem más, mint a megtört beteg test és — a koldusbot!

Hazánk legelső meggyéjéle határos vármegyében, melynek termő talaját a Tisza habjai nyaldossák, és melynek lakói egykor

mint szabadalmazott nép kiváltsági keretében élve, hősies tetteivel írta be nevét hazánk történetének vérről írott lapjaira; azon a helyen, hol a szabadságharcunk egyik legjelentékenyebb diadalát vívták ki „féltsteneink,* ott nyerte el a tanítói állást János barátom!

Mily boldog, mily megelégedett volt abban a tudatban, hogy hivatását követte a tett terére léphetett, hol a jövő nemzedéknek erkölcsösséggel párosult hazafias nevelésével, oly nagy szolgálatot fog tehetni közvetve hazájának, közvetlenül pedig községének!

Hivatásának teljes tudatában, annak betöltéséhez felpáncélozott erős akaratú lélekkel fogadta el a meghívó város meg-hívólevelét, melynek minden sorát azt mondja: az 1868. XXXVIII. t. c. értelmében kellend eljárni.

János elfogadta a törvényes alapot, s ez alapon megkezdte működését: tanított, nevelt, tudva azt, hogy csak az az ország lehet virágzó, melynek értelmes polgárai vannak!

És a város nem is késvet a szorgalmas öntudatos tanítónak tiz évi működése után kiállítani azt a bizonyítványt, hogy „dícséretet és elismerést érdemlő szorgalommal működik, úgy, hogy a lakosság és szülők szeretetét és tiszteletét teljesen megnyerte!“ S ez elismerés fokozta a hivatását felgött tanító ügybuzalmát, fáradsáthatlanul szenteltelte minden idejét a népnevelés ügyének, bár a törvényben körülírt azon szabályzat, hogy egy egy tanító vezetése alatt legfeljebb 80 növendék állhat, az iskolázék szákkéblésége által teljesen ignorálva lett

s 130—150 növendékkel kelle évről-évre küzdenie, — mint ezt a már említett elismerő okmány igazolja; — nem csüggedt, feláldozta önmagát, feláldozta egészségét és tanított, dolgozott, hogy egykor gyümölcsöt élvezhesse fáradozásainak!

És — elérte fáradozásai gyümölcsét . . . a méltatlanság . . . és lelki, testi fájdalomai! . . .

Ily előzmények után, hogyan lehetséges az? fogjátok kérdezni kedves olvasóm!

„Változnak az idők s vele az emberek* mondja a latin; mi ezt a mondatot így változtatjuk át: „változnak az idők s vele a nézetek is!“

A világnézet, mindenkor az emberek előítéletéből ered! Minél előítéletesebb valaki, annál sötétebb nézete! S ez előítélet romboló hatással bír a legszebben indult ügyre néve is!

Helyesen jegyzé meg a „Néptanítók anyagi helyzetének javítása* czéljából a közoktatási miniszterhez, a „Magyar Paedagogiai Szemle* szerkesztője által fogalmazott felterjesztés, hogy: „Előítélet volt, s ez osztályrésze nálunk ma is, többek közt, a néptanítónak, miként volt hajdan a görögöknél és rómaiaknál, kik — mint ezt egy jeles egyházi tudósunk igen találóan jegyzé meg, — erényt, bünt, művészetet és mesterséget istenítették, de a pedagógust az olympusi istenek székébe nem ültették soha! s így nem esoda, hogy az olympusi hatalmasságok között rokon-pártfogójának nem levén, csakis az istenek haragjának súföltőjei voltak: „quem dii odere, paedagogum fecere.“

tanítás nélkül. A philologus paedagogia tehát kénytelen volt ama nyelvek tanításának új megokolását adni, ami abban áll, hogy a nyelvitanítás a legalkalmasabb eszköz az ész fejlesztésére, és hogy e cél leginkább éppen ama két nyelv által érhető el, melyek erre mintegy praedestinálva vannak. Nem czélunk jelenleg ez érvelést részletesebben feltüntetni vagy annak czofalásába bocsátkozni; s a latin mellett inkább gyakorlati, mint nevelési szempontból felhozott okokkal foglalkozni. Hogy a modern nyelvek és más újabb paedagogiai eszközeink nevelési céljaink megközelítésére elégségesek, a philologus-paedagogia eszközeinek alkalmasabbak azt sokan és ismételtel kimutatták. E modern irány ugyan napról-napra új hívókat nyer, tért hódít az iskolában, de végleges diadalra talán még hosszú időn át nem számíthat. Akadályozták ebben egyebek között a régi iránynak a messze multba benyúló fényes hagyományai és az a körülmény, hogy úgy az elméleti, mint a gyakorlati paedagogusok eddig túlyomóan a philologusok makacs táborából kerülnek ki, a kik e küzdelemben a saját szellemi és anyagi életük alapfelteletit is kockáztatva látják. Ilyen nagyjában a helyzet kérdésinket tekintve a Nyugat Európa nagy nemzetéinél, ezzel szemben a mi kis nemzetünkkel lényegesen eltérők a viszonyok.

A magyar műveltség más alapokon fejlődött, mint a román-germán; éppen nem alapult közvetlenül az ó-kori görög műveltségen. Az ó-kori görög műveltségnek sohasem volt közvetlen jelentős befolyása a miénkre, az ó-kori görög nyelvek meg éppen semmi. Ezzel szemben a latin a multban nálunk az iskolák és a műveltek nyelve volt. Azonban ennek sem annyira, mint az ó-kori műveltség hordozójának volt nálunk jelentősége, hanem sokkal inkább, mint az egykori latinos nyelvű nyugoti műveltség eszköze. A latin nyelv uralmát nálunk jó ideig megtartotta akkor is, mikor nyugaton az önállóságra jutott nemzeti műveltség annak nyugot már lerázta magáról. Később nemzeti ébredésünk korában, midőn nálunk is a nemzeti nyelv lett az iskola nyelve, a latin nyelvet abban meg igen nagy szerep jutott, de nem annyira, mint az ó-kori műveltség, hanem sokkal inkább, mint a korábbi magyar műveltség hordozójának. Ez előzmények után a fejlődés természetes rendje az lett volna, hogy a magyar nyelv és műveltség megérettvé, a latin egészen kiszorítsa az iskolából. E természetes fejlődést azonban meggátolták a nemzetiségünk legerőteljesebb nyilatkozatát követő politikai csapások. Nemzetünk megaláztatását nemzetiségünk megsemmisítésére irányuló törekvések követték; a germanialó törekvések. Ez irányzat egy német mintára, német szellemben készült tanítási tervet vitt középiskolánkba: és ebben lép fel úgy a latin, mint a görög nyelv és irodalom, mint az ó-kori műveltség megszerzésének eszköze. Ez a tanítási terv más alapokra tekintve, lényegében megmaradt a nemzeti kormány megalakulása után is. A nemzeti kormány, főleg épen a közoktatásügyi multunk számtalan mulasztásait különösen a nyugot fejlett intézményeinek áttüzetésétől remélte. Így egyebek között egy, a kor színvonalán álló középiskolai tanítási tervet kívánt, a mely tekintettel legyen a magyar viszonyokra.

Azon időben a Herbart féle paedagogiai iskola kezdett nagy tekintélyre jutni úgy hazájában, Németországban, mint annak határain túl is. Ezt az iskolát járta az a kiváló paedagogusunk, ki jelenlegi tanítási tervünket tervezte. Műve minden ízében a Herbart iskolájára vall, németes és csak annyiban van tekintettel a magyar viszonyokra, a mennyiben a magyar nyelvnek és irodalomnak és magyar történetnek is tért enged. A lipsei iskola, a mely édes gyermekére ismer benne, újában e tanítási tervünket „minta tervnek” nevezte. E legnagyobb díszében rejlik a mi szempontunkból e műnek legszigorúbb kritikája is. Kitűnő mű lehet az, de német és nem magyar szempontból. A kor színvonalán állhat, de a német és nem a magyar műveltség igényeinek színvonalán. Általános műveltségű, nyugot-európai embereket akar nevelni; pedig szerényebb igényekkel kellene beérthetnie; magyar műveltségű magyar embereket nevelve.

Erészkakkal behurcolták iskoláinkba a görög s latin nyelveket, fel akarják eleveníteni azoknak szellemét; mert hát a nyugoti nagy népek is úgy tesznek és nekünk nem szabad elmaradni mögöttük. Nem akarják átlátni, hogy az ókor cultusának a multban milyen gyökerező hagyományai vannak a nyugaton, mint a nemzeti műveltség alapvetőjének. Ezzel szemben nálunk hasonló szerep a german-román műveltségnek jutott, amely ily szempontból is jogosultan foglalhat helyet az iskoláinkban. Ez a műveltség és ennek nyelve szükséges tényezője volt és az ma is, a mi műveltségünknek és így a mi nemzeti nevelésünknek is. Aki ezen határon túlmelve, az idegen műveltség és nyelvek terén még szélesebbé akarja tenni középtökü nevelésünk alapjait, az olyan óriási alapot rak, mely nem áll arányban azon szerény épülettel, melyet a magyar művelődés rajta emelhet. Az alapvetés kiterjesztésére fordított fáradság és idővesztéség nem áll arányban az eredményével, mert nem a kelletténél kiterjedtebb laza, hanem a legszilárdabb alap a legjobb.

A nyugoti műveltség palotáinak más alap szükséges, mint a mi szerény házuoknak. Ha az óriás pánczéltját középtermetű veszi magára, lerokkad alatta. Mi nem maradtunk el a nyugotól, nem kezdhetünk új irányt, hajtják egyre. Mintha bizony elértük volna a nyugotot azzal, hogy utánoztuk. Mintha rossz irányt követnénk azzal, hogy megelégedve a nyugot utánzását, elég erősen éreztük magunkat a magunk útjára lépni, hiszen csupán azon juthatunk el a nyugot mellé. Ez az út és ennek ezélya ugyan szerényebb, de elérhető. Tiszteljük a messzemőnözöket, melyeket a speculatív bölcsélet szülte paedagogia el akar érn, de utópikáért nem áldozzuk fel a valóságot. — A középtökü nevelést nem várunk általános, európai műveltségű embereket, csak művelt magyar embereket. Ilyeneket pedig nevelhetünk ókori nyelvek nélkül is, német tanítási tervük gyámsága nélkül is.

Annnyira még nem jutott a magyar műveltség, hogy önállóan, saját czéljai szerint szervezze a középtökü nevelést. Felső oktatásunk és tudományos életünk, az igaz, még soká nyugoti gyámság alatt fog maradni, de nagyon rosszul teszik annak képviselői, ha ama gyámságot középoktatásunk terén is, továbbra is fenn akarják tartani.

Joggal fordul ellenük az ifjabb, nemzetibb alapon álló (nem philologus) paedagogus nemzedék és az egész művelt közönség. Heveskedésük csak bizonyossága annak, hogy maguk sem hisznek már ügyük diadalában. Ezzel szemben ellenfeleik teljes nyugalommal néznek a jövő elé, mely előbb utóbb szükségképen a modern, nemzeti, magyaros nevelés diadalára fog vetni.

Műkedvelő színelőadás.

A jótékony nőegylet első műkedvelői színelőadása mult vasárnap, április hó 27-én tartott meg a színházban.

Nagy várakozásokat és reményeket fűztünk az előadáshoz, mert a hosszas előkészületek, a sok próba és már a szereplő műkedvelők nevei is teljességgel meggyőzték; és várakozásunkban nem is csalódtunk, mert ez első előadás, melyre nagyszámú előkelő közönség jelent meg, eltekintve némi vonatottságtól eléggé összességű volt, a szereplők mindegyike helyt állt szerepének és igyekezett annak eleget tenni.

De a darab megválasztása nem mondható szerencsésnek, mert egy-kettő kivételével nincs benne egyetlen egy hálásabb szerep sem, melyben a műkedvelő tehetségét érvényesíthetné, ninesenek a darabnak szövevényes helyzetei, bonyodalmi, melyeknek lejtéséig hosszabb időre le tudná kötni a közönség érdeklődését.

A darab meséje röviden ez: Tésy Tamás unokaöccsét Lajost óhajtván megházasítani, ennek részére oly nőt keres, kinek anyja nem világdáma, nem sasször, hanem „ősi felfogással” tündöklő koronája a lázi erényeknek, kibén az egyszerűség, igénytelenség, szerénység, buzgóság és szorgalom egyesülnek, mert ő az anyja után itéli meg a lányát. Unokaöccse szerelmes lesz Viski Albert leányába Editb, kívül Balaton Fíreden ismerkedett meg; Editet azonban anyja nem akarja Tésy Lajoshoz adni, mert egy ifjúkori botlása miatt azt hiszi róla, hogy Edit vele nem lehet boldog. Miután pedig Tésy Lajos Edit kezéről nem akar lemondani: ennek anyja, hogy Tésy Tamást kijózanítsa és elriassa, a legnagyobb világdámát, a könyvemű, mulató és pezsgőző nő viseletét színeli. A Viskiék családjával ismerős Homokiné, mikor Tésy Tamás puritán gondolkodás módját megismeri, hogy Lajos kezét a maga leánya Iza részére megnyerje, nyomban levétközteti a nagyvilági pucezos dámat, kezd gazdasszonykodni, tenni-venni.

Az alakoskítás azonban mindkét részről kislél. Tésy Lajos megkapja Edit kezét, míg Homokiné leányát Izát Szeredy Alfred veszi nőül.

Magáról az előadásról a következő részletes tudósítást adjuk: Nehezen akar fogni a kritikus pennája, s ha volna e lapoknak egyetlen olyan olvasója, a ki nem tudna, hogy mikép kerül ide a színi refektárium, valószínűleg azt hinné, hogy a „Kecskeméti Lapok” óráján hat héttel hátrább igazították a mutatót. De ilyen nincs; mutatta azt az a sűrűn rakott közönség, mely ma egy hete színházunk sorait elepte, és csevegyve, csattogva, izgatottan várta a függöny felgördülését, mintha valami különös, exquirit élvezetnek nézne eleje. No, úgy is volt. Ne vegye ezt senki se bombastnak, se phrasistának, se banalitásnak

ezikkirő részéről. Nem üres bókot akart vele mondani a résztvevő szereplőknek, kik arra zsarorulva különben sincsenek. Mindentől eltekintve, ezek első sorban — primo amoroso úgy mint statista — köszönetre és hálaárra tarthatnak csak igényt, melyre becsülettel részgálgtak mindannyian. A szempontot kívánata csak jelezni ezikkirő, melyből a műkedvelő társaság ez első előadását tekintette, és kritizálni akarja, — ha már kritizálni mindenáron „muszáj”. — Életnek egyik legkedvesebb epizódját juttatta eszembe ez az est, melyet hasonló benyomások tettek feledhetlenné. Még mint „fiatal férfiak” véletlenül a Vadászok egyik mellékelyiségében fogyasztgattuk ketten-hárman szerény vacsoránkat, midőn úgy színház után bevetődik az akkor Pesten időző híres hegedűművész, Pablo di Sarasate, egy csomó képviselő, író, művész társaságában. A nagy teremben az öreg Rácz Pali húzta. Az egyik Abrányi — ki szintén a vendégek közt volt — beintette az öreget, ki egész művész ambícióval produkálta a maga, valamint a banda egyes tagjainak tudományát a nagy művész előtt, ki látható elragadtatással hallgatta a „vad-genie” igazán megbecsülési való művészetét. Egy hosszabb pauza közben, mi alatt az urak asztalukhoz ültették s borukból megkínálták a vén cigányt, a violino nagy mestere kezébe vette a szomszéd asztalra tett hegedűt, végig pergette újjait a húrokon, sőt, mintegy viszonzni akarva a cigány előékenységet, ki az asztaltársaságot jutalmat játékaért nem fogadott, egy pár futamot végig szalajtott a vonóval is az olvadékony, lágy húrokon. Az öreget főlebbre erre a cigány büszkeség, kezébe vette a hegedűt, s a művész nem kis bámulatára, a vele együtt levők általános lelkesültégre, az imént hallott rögtönzött furiorakát azon módon lejátsozta előtök. A felfogás tán nem volt oly finom, mint a művészé, egyes nuanceok tán elvesztek a kivitelben, talán a kifejezés praecisitása nem volt oly megkapó benne: de azért mégis ugyanaz volt. Mi ott a homályos sarokasztalban csak azt sajnáltuk, hogy a jól megérdemelt tapasztokból nem adhattuk ki részninket.

E régi történet, s annak még mindig friss benyomási elevenedtek föl lelkemben, midőn magányos szölyömél a vasárnapi előadást végig néztem. Kritizálni könnyű — s az általános lelkesedés sűrűn felhangzó tapsaikól ezikkirő éles füle ki-kihallott egy-egy fanyar, bíráló megjegyzést; de valamint a festő munkáját csak az bírálhatja el szakszerűleg, ki a maszatoláshoz egy csöppet maga is ért: úgy a színész alkotását is csak az méltányolhatja kellőleg, kibe honnan, honnan nem, egy csöpp bohémé-vér szinte beleszorult. E szempontból véve, s ily felfogásból kiindulva, az előadás igazán művész színvonalon állott. Önök tudják, hogy mit jelent magányosan benyitni egy már egybegyűlt társaságba, hol minden szem a késlekedőre szegeződik: az embernek ilyenkor rendesen három lába s öt keze van, s nem tudja hova tenni egyiket sem. Vagy midőn általános, esendes társalgás közben egy véletlenül magasabbra szökött hangtól hirtelen mindenki elhallgat, hogy akadozik, milyen zavarba esik az a szegény hang rendesen. Nos hát, akkor azt is fogják tudni, hogy mit jelent

Igenis, így gondolkoztak, s gondolkoznak ma is, igen sokan, sőt egész községek a tanító állás és hivataláról, mit fájdalom csak most tanúsított legközelebb a magyar alföld egyik nagy városa Fegyvára azon határozatával, mely a vért képébe kergetni képes minden jó érzésű, minden művelt embernek!

Es ily előlelet lidéreznyomása alatt állott a város is, mely János barátunknak kiadta az elismerő okmányt akkor, mikor a szegény tanító éjjelt nappal hivatalának szentelve megbetegedett s kérelmezte, hogy egy az iskolázék által felében, s a tanító által felében fizetendő 30 forint havi illetményével ellátott segédtanító alkalmazhasson a 130-150 gyermek oktatásához s az iskolázék szükkeltségére nyomorult 10 frtot szavazott meg — a kérelmetek másodszor történt előterjesztésére, míg a 20 frt többletnek fizetésére a beteg tanító kötelezte.

De ez még csak testileg, s anyagilag járult rombolólag János barátom lényére; lelkét megtörté az, midőn látta, hogy a törvény tisztelete csak üres hang iskolázéke előtt, mely magának alkot, teremt tetszése szerént törvényt.

Szegény Eötvös báró nem tételzhetette fel a jövő nemzedékről, hogy az ő szabadlély nézeteit annyira félre fogják magyarázni, s midőn a közoktatási törvénybe beiktatta, hogy a „vallásoktatásról minden vallásfelekezet maga köteles gondoskodni, nem tehetet fel azt, hogy lesz oly város, melynek iskolázéke e szabadlélyt tétel oda fogja merni magyarázni, hogy a törvényben megszabott tanköteles tárgyakat el-

hagyva, a tanítóra ráerőszakolja a vallásoktatást is. — Es mit Eötvös nem hitt, megtörtént.

János barátom feleslet iskolázéke határozatilag kimondotta, hogy: „a beszéd és értelemgyakorlatok elhagyásával a bibliai történet és egyházi énektanítás tüzetik a tanítók élébe.”

A törvényes alapon álló tanító öntudatosan utasította vissza e végzést, s orvoslást keresett a feleslet tanfelügyelőnél!

Szegény tanító! Feled, hogy a tanfelügyelő, a helyett, hogy büntetett volna: nem fogja meghallgatni a hivatalát felfogott, törvényes alapon állott magyar tanító panaszát!

Es így volt.

A lelkiileg megtört tanító tovább vitte ügyét, felment a miniszterhez s ez monodta ki, hogy: „az érkölestánítás s néptanítóra nem bízható.”

Es a ministeri leirat meghozta gyűmölését!

Felkeltette a tanító ellen az irigység, gyűlöletet; s az az iskolázék, mely elismerő okmányt állított ki tanítója számára, most kiállított bizonyítványában azt mondja, hogy: „a tanító az iskolázékekkel szemben semmikép sem viseli magát ajánlatosan!” A szökimondó, hivatalát ismerő, s betöltő, törvényt tiszteelő s annak érvényt szerető tudó tanító az iskolázék előtt nem volt „ajánlatosviseletű.” Ily bánásmód kinek nem keseríti el lelkét, főleg ha már a test szenvedő beteg!

Az iskolázék meg akarta venni a jogot a tanítótlól itt is, mint máshol, mint azt már a fentebb idéztük ministeri felterjesztés kö-

vetkező paszusa e szavakban tüntette a minister elé:

„Magyarország tanítóóságának vajmi kevés joga van az iskolához. Még a kötelesegeiből, mint gyökérből fakadt természetes jogokkal sem rendelkezik. Alig van valami joga a felügyelethez, pedig ennek szakbeli ágát egyedül a tanító van hivatva úgy logikailag, mint főleg paedagogiai szempontból gyakorolni. Nincs nyitva a magyar tanítóóság előtt azon út, melyen fokról-fokra haladva a természeti és erkölcsi törvények szerént is szakavatott első tanügyi faktorrá fejlődhessek, ki ép úgy hivatva lenne az iskola felett a szakfelügyelő jogot minden fokon gyakorolni, mint az állam, egyház s más hasonló faktorok. — Nincs nyitva a tanítóóság előtt a tér az előmenetlele a népoktatással összefüggő állások mindenikében.”

Pedig ennek meg kellene lenni, mert csak így és akkor, ha ez meglesz, fog teljesülhetni az, mi mindannyiunk óhaja, hogy: „egy öntudatos nemzet fejlesztéséhez minden honpolgár tehetsége szerént hozzá járuljon!”

Csoda e, hogy János barátom a törvényes alapot lábai alatt ingani érezte, akkor, midőn iskolázéke, tanfelügyelője mindenki, kinek védelmére kellett volna kelleni elhagyta, s megtörve kénytelenítettét küzdeni önmagára hagyatva egyedül, a törvény könyvére tekintve kezét, s ebből merítve erőt!

De ha lelki erőt adott is a törvény; testi erőt nem adhatott az többé!

A test lankadt, a 150 gyermekoktatása, mely a törvényvel ellenkezik, az emberit test erején felül, kimerítőleg hat, megtörté végleg a hivatott egyént, s összeroskadt.

A sir szélén áll ma!
Alig ismertem reá, mikor láttam;
alig ismertem meg az egykori életerős,
vidült kedélyű ifjút a meggörnyedt, mell-
beteg, sir szélén álló aggnal!

Agg lett, mielőtt az idő elvonult volna feje felett!

Agg lett, a sors viharában megtört test!
Agg lett a nélkül, hogy élte delének örömeit élvezhette volna. Elért a sir szélére, mielőtt élt volna!

Elért: — mert hivatását felfogta, s azt teljesíteni volt élete feladata!

Es ha le fogja hűnyi szemét?
A világnápirendre tért a szenvedő felett!
S valjon a hatalom tulajdonosa érezni fogják-e, hogy az útjokba eső sirlant felhánysához ok szolgáltatták az első kapa földet?

Társai fel fogják jegyezni élvonnyukba, hogy „egy társadalmi páriával” ismét kevesebb van, oda fogják jegyezni az ő nevét is, hol már oly sok hivatott s szenvedett elköltözött névo áll; mert ne hídje senki, hogy János esete egyedül áll a tanítói életben; vagy hogy ez mit elmondunk a kültői képelet sötét eszme száleménye!

Nem: ez fájdalom hű képe a tanítói életnek, hű képe János barátom — s előtte s utána még oly sok szerencsétlen kar-társunknak, mert míg „pária” lesz a tanító, addig ily kép előttünk fog lebegni mindig.

Összlassátok el a sötétségét, keljen fel a világosság, s akkor eltűnnek e sötét képek is!

Addig soha! addig kísérteni fognak azok mindig!

járni, kelni, beszélni, csevegni otthonosan, természetesen, fesztelenül ott, a hol ezer szem szegődik az emberre. Ezt a feladatot műkedvelőink fényesen megoldották. De nemcsak ez volt meg. Az alakítás üdesége és elevensége ép oly kevéssé hiányzott, mint az előadás ama bája, kedvessége, a tonus ama finomsága, díszítettsége, melyet az oly darab, minő a Berecz-féle „Nézd meg az anyját” megkíván. Csak jusson eszünkbe az a finom, minden ízben perfect úrnő, melyet Szakácsné asszony (Viskyé) ábrázolt élénk; modultalanul kerekdede, hangjának megnyerő s behelzőlő csengése, mely az érzelmei vibrálásait oly jól tudja visszaadni s árnyalatokat oly hiven ki tudja fejezni. Vagy Zombory Ida kisasszony (Edit), ki oly természetesen egyszerűséggel egyesítette játékában a növekedő lányka ifjú báját az eladó léány szerelmes öntudásával. A kisasszonynak volt egy jelenete, a III. felvonásban, a melyt nyílt színen megtapsoltak. Megérdemelte; szaváló hely volt, s szavaltatában az érzések oly melege volt, az őszinte páthos oly meggyőzően tört elő ajkairól, hogy a taps önkénytelenül feltört a nézőtér sorából. Méltó pendantja volt Lestár kisasszony (Ida), míg Antal kisasszony (Halmainé) Szakácsnénak képezte méltó párját. A férfiak tán nem is igénylik, hogy egyenként felsoroljuk őket: hiven megtette kötelességét mindegyikük. Csak Füvessy urat (Visky) akarjuk fölmélni, ki nehéz szerepét oly szépen alakította, és Szegedi urat (Téssy Tamás), ki a kedélyes nagybácsi szerepben gyakori kacaját idézett elő, valamint Molnár urat (Inas), ki kiesiny, de hálás szerepével szintén sokat megnevezette a közönséget.

A rendezés kifogástalanságát külön ki kell emelnünk.

Csupán arra kérjük a rendezőket, hogy a jövőben ne engedjék meg, hogy a szolgalmélynézetből egyesek éhvilatlanul nézegessenek ki a kulisszák mögül, — ez rontja az illúziót, és ily fényes előadásnak és társaságnak nem szolgál méltó háttérül.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A második jótékonyeztető műkedvelői előadás ma este tartatik meg. A helybeli jótékony négyzet javára műkedvelői előadásban színe kerül: „A sárka esik”. Eredeti népszámú 3 felvonásban dalokkal és táncokkal. Irta: Csepregy Ferenc. Zenéjét szerzte: Erkel Elek. (Az énekesreket betanította Mihály László úr.) Személyek: Bakaj András, jómódú parasztagyda Szabó László úr. Erzsike, leánya Tóth Biri k. a. Csorba Márton, csikósagda Ifj. Tóth István úr. Ágnes, a felesége Krizsán Marcsa k. a. Laci, a fiuk Tóth László úr. Gelecséri, pusztibőrű Füvessy Imre úr. Peti, a fia Molnár Antal úr. Bótos Izid Csabai Gyula úr. Csárdásagda a Hólyagosban Geday Sándor úr. Bogar Imre, betyár Biró Adam úr. Szűnyog, vén betyár.

* Gazi sánta, Bagó vak koldúsok Kovács László úr. * Böske, főzösszony Magyar Erzi k. a. Harasztos, kántor Domján József úr. Kecskené, Erzsike keresztanyja Fekete Rózsa k. a. Trézi, szolgáló Fekete Jolán k. a. Pista, Bakaj szolgálója Jankovics Dóme úr. Ferke, csaposlegény Panna csapos leánya a hólyagosban Széless György, Dékány Róza k. a. Hegedűs, Klárinétos, Bögös cigányok Baki Elek, Molnár Zoltán, Papp Dező urak. Gergely és József pandúrok Ifj. Szinyai Imre, Vas Elek urak. Egy parasztagyda Jakobcsics Gyula úr. Egy asszony Zombori Ida k. a. Nép, cigányok, betyár. Történi az első felvonás Tüskében, Bakajnál, a 2-ik felvonás Sárreten, Csorbánál; a 3-ik felv. a Hólyagosban és Tüskében. Helyárak: Zártszék 80 kr. Emelvény zártszék 50 kr. Emelvény ülőhely 40 kr. Deák- és katonajegy 30 kr. Karzat 20 kr. Jegyek előre válthatók Katona Dező úr vaskereskedésében és este a színházi pénztárnál. Legközelebb színe kerül: „Bákirályné” és „Két év múltán”, egy-egy felvonásos vígjáték néma képpel. Kezdet fél 8 órakor.

— A budapest-kecskeméti vasút kiépítése tárgyában e hét elején Budapesten tartott vegyes bizottsági értekezlet a ministerium elé olyan vélemény terjesztett, mely szerint a városi közönség összes kijelentett kikötései és kívánásai figyelembe vétetnek. A városra, illetőleg az érdekelt lakosságra — legfőbb, hogy a ministerium kiküldöttei az indóház elhelyezésének és a vonal megállapításának kérdését — a beadott fellebbezési szemben is — bevégzett dolgokat tekintik.

— A májusi előléptetések alkalmából a helybeli katonai tisztikarban a következő tisztek léptek elő: Herceg Bragança, őrnagy alezredesnek, Littke kapitány őrnagynak, Endre Sándor főhadnagykapitánynak, G. Zichy és báró Berg hadnagyk főhadnagynak. Gratulálunk!

— **Emléktábla a boszniai hadjáratban elesettek részére.** A boszniai hadjáratban hősi halállal kiemelt honfi és bajtársaknak, a kecskeméti hadkiegészítő kerület dícső fia emlékeztetének megörökítésére a cs. és kir. 38 sz. báró Mollináry gyalog ezred tisztikara a helybeli róm. kath. nagy templom falazatába dísz emléktáblát szándékozik elhelyezni, s e végül az ezred I. zászlóalparancsnokága a következő átiratot intézte a városi tanáshoz: „A csatákban elesettek iránti kegyelet érlelte meg az ezred tisztikarában a magasos eszmét, hogy a boszniai hadjáratban hősi halállal kiemelt honfi és bajtársainak, s a kecskeméti hadkiegészítő kerület dícső fia emlékeztetének megörökítésére díszemléktáblát emeljen, és azt a legméltóbb helyre a helybeli anyaszentegyház falazatába helyeztesse. Az ezredparancsnokság ehhez az engedélyt a hadtestparancsnokságtól már meg is kapta és az ez iránti kérvényét a váci püspök ő nagyméltóságának be is nyújtotta. Ezen előzmények után van szerencsém az ezredparancsnokság nevében a nagytekintetű városi tanács beleegyezését is megkeresni és azon biztos reményben, hogy Kecskemét polgárságának képvisellete mindenkor bebizonnyul igaz elmségénél fogva e nemes eszme valószínűsítésére a Mollináry tisztikarral teljesen egyet fog érteni, kérem az iránti határozatot a zászlóalparancsnoksággal minél előbb tudatni. Magától értődik, hogy az összes felmerülő költségeket a tisztikar maga fedezze. Kecskemét, 1890. ápril 16. Oszterman alezredes. A városi tanács ezen átiratot örömmel tudomásul vette, az eszmét üdvözölve, ahoz legnagyobb készséggel hozzájárulását a megkereső zászlóalparancsnoksággal közölte. Az ezred tisztikarának ezen nemes áldozatkészsége legnagyobb bizonytétel a tisztikar és a polgárság közti jó viszonyának, az emléktábla jövőre néve a jó viszony talpkövet és zálogát fogja képezni. Mi részünkről a díszeset egyáltalán nem szoruló magasos eszme megvalósítására közreműködésünket a legnagyobb készséggel felajánljuk, üdvözöljük a lelkes s a nemes eszmék iránt hevülő tisztikart.

— **Kréta és szénrajzok.** Bodor Ferencz ipariszkolai rajztanár Pócsy György kir. közjegyző kis leánykának arcképeiről esakneme életnagyságban igen sikerült kréta- és szénrajzot készített. A képek igen jól vannak találva, élthűek és technikai ügyes kivitelük becsületére válik a rajztanár úrnak.

— **Fürdő mizeria.** Mert másnak nem is nevezhetjük állapotainkat fürdő dolgában. Mint halljuk, pár nap múlva a Pataki-féle gőzfürdőt is be fogják szüntetni, amit csak sajnálni tudunk, mert habár a lehető legprimitívebb is volt, mert igazi parodiája a modern fürdőnek — de mégis csak meg volt és szükséges pótló. A gazdasági gőzmalom is elejtette azt az egészséges, életrevaló tervét, hogy gőzfürdőt épített, mert néhány szűkmárkú részvényes nem akart beleegyezni. Ily körülmények közt még valahol a messze tájban dereng annak a reménynek halvány sugara, hogy városunknak egy hozzá méltó fürdője legyen, mire pedig oly nagy és égető szükségünk van.

— **A helybeli kiskereskedők ipartarsulata** f. hó 1-én tartotta tisztújító közgyűlést. — Megválasztottak: elnök Fejér István, alelnök Csolnoky Endre, jegyző: Fekete Mihály; pénztárnok Cserekyei Imre; számvételek: Juhász Sándor, Stein Lajos és Hirsch Antal; választmányi tagok: Kecske-méthy Herce, Vértessy József, Szarmay József, Reinitz Kálmán, Kovács Ferenc és Békassy Sándor; választmányi póttagok: Benicsi testvérek, Fekete János és Grünberger József. — A társulat vagyona képezben 174 ft 90 kr. és az erre esedékes kamatok a kereskedelmi bank könyve szerint. Ennek átvétele után Fekete Mihály ismertette a vasárnapi delutáni munkaszünetre vonatkozó eredményt, mely szerint 82 aláírás konstatalt, és egyhangúlag elfogadott azon indítvány, hogy a még hiányzó néhány vonakodó kartársakhoz bizottság küldessék ki az iv aláírata végett s az eredményről mielőbb jelentés tétessék; hogy a munkaszünet már f. hó 11-én kezdetét vehesse. — Új tagok felvétel végett naponként jelentkezhetnek akár az elnöknel, akár a jegyzőnél.

Fekete Mihály.

— **Faltámogatók a zöldségpiacon.** Bizonyos úri emberek azt a nobilis passziót gyakorolják, hogy már a kora reggeli órákban odaállnak a zöldségpiacon kiszögellő házak sarkaira; óráhosszakon keresztül ott támogatják a falat, mit sem törődve azzal, hogy faltámogatásuk nemcsak hogy örömet, de inkább bosszúságot okoz azoknak a hölgyeknek, kik a reggeli órákban dolguk elintézése végett a piacra megfordulnak. Mi csak irigyelni tudjuk az illetőket, hogy más hasznosabb foglalkozás hiányában faltámogatónak csapnak fel és ebben is találnak élvezetet és szórakozást.

— **Kinevezés.** Aág Miklós, helybeli kir. törvényszéki joggyakornok, városunk fiatalabb nemzedékének egyik szép készült-szerű tagja, a zala-egerszegi törvényszékhez

aljegyzővé nevezetett ki. Megérdemelt előléptetéséhez öszintén gratulálunk!

— **Majális.** Már korábban jeleztük, hogy a műkedvelők zenekara (úri banda) és dalárda egyesülési szándékozik; mint értesülünk az egyesülés a napokban valóságosálg megtörtént. Az egyesült ének- és zenekar: „Dal és zene egyet” czimtel vette fel: és mint ilyen, már a folyó hó 31. napján a városi műkertben saját pénz-tára javára zene- és énekelődással egybe kötött majális rendez, melyre az előlé-születkek nagyban folynak. A jelekül kö-vetkeztetve a majális semmi tekintetben sem fog hátra maradni a két egyesület által eddig rendezett mulatságtól.

— **Hymen.** Tatay Jenő, ügyvéd, törv. biz. tag f. hó 1-én esküdtő örök hű-séget Mayerffi Juliska k. a-nak, társadalmi életünk egyik kedves tagjának. Tartós boldogság és meglegedés legyen öszalryrésziük!

— **Helyiség megnyitás.** A casinó tes-tület, mint értesülünk a vasúti stétny mellett levő nyári helyiségét a folyó hó 10. napján szándékozik megnyitni, és pedig a műkedvelők zenekara (úri banda) közremű-ködése mellett. A megnyitási ünnepélyt a casinótogok és családtagjai, valamint az általuk meghívott vendégek szívesen látta-nak. Mint halljuk a megnyitási ünnepélyt táncz fogja követni.

— **Majális.** A kecskeméti korcsolyázó egyesület, mint bennünket értesítenek, folyó évi június hó 14-ik napján saját pénz-tára javára zártkörű majális rendez.

— **Halálözás.** Öszinté részvétellel osztozunk a gyászban, mely B. Kiss Pál bátyánkat érte nejeknek szül. Szél Hermina asszonynak elhunytával. Temetése április hó 27-én ment végbe nagyszámú rokonság és közönség osztatlan részvéte mellett. Haláláról a következő gyászlapot vettük: B. Kiss Pál és gyermekei: B. Kiss Etel és férje Ifj. Sz. Tóth Antal s ezek gyermekei. — B. Kiss Gyula, Judit, Pál, Mihály, Hermina, György, Juliánna és Anna. — valamint özvegy Ifj. Szél Imrené szül. Szél Judit s gyermekei, — és az összes rokonság is — szomorodott szívvel jelenti szeretettel nejeknek, illetve édes anyjuknak, napának, nagyanyjuknak, testvé-reknek és jó rokonuknak B. Kiss Pálné szül. Szél Hermina asszonynak f. hó 27-én reggeli 6 órakor, életének 47-ik, boldog házasságán 20-ik évében hosszas betegség után történt gyászos kimúlást. A boldogult hült teteme f. hó 28-án d. u. 3 órakor fog a ref. egyház gyászszertartása szerint a felső-temetőben örök nyugalomra térneti. Kecskemét, 1890. ápril 27. Béke poraira!

— **Papválasztás.** Kudar Kálmán, czeplédli reform. segédlelkész, Kudar An-tal, városi főpénztárnok derék fiát, az orvosi ref. egyház lelkesének megválasz-totta. Sok szerencsét kívánunk a megérdemelt új életpályához!

Felhívás a magyar gazdaközönséghez.

Örömlünkre szolgál a gazdaközönség szíves tudomására hozni, hogy József fő-herceg 6 eszásári és királyi fensége véd-nöksége alatt álló szövetségünk mult évi díjbevetele az 1888-ik évi 525,348 ft 80 krral szemben 587,357 ft 97 krra emel-keedett. E számok tanúságot tesznek arról, hogy a jégbiztosítási szövetség eszme-jének érvendtesen terjed, s hibeinek száma évről-évre fokozatosan szaporodik — E haladás azonban még sokat nyer jelentőségében, ha tekintetbe vesszük, hogy a mult évben rossz volt a termés, s alacsony voltak a gabnárak. — Azon remé-nyünk tehát, melyet az elmúlt tavaszon a jégszövetség hódító képességébe vetettünk, jogosultnak bizonyul.

Szövetségünk a 20%-val leszállított díjtételeket 12 éven belül semmi szin alatt sem emelheti fel. Teljesen megóvja tehát tagjait azon eshetőségtől, — melynek minden társaságnál ki vannak téve, — hogy t. i. veszteséges esztendő után a díjak felemeltesenek. A szövetség tagok kárpótlást nyernek oly jébkárokért is, melyek az évi részletes bevallás benyújtása előtt történtek. Ezen, egy tár-saság által sem nyújtott kedvezmény nagy jelentőségét legjobban igazolja azon számos korai jékkár, mely az évi bevallás benyújtása előtt történt és melyért a szövetség teljes kárpótlást nyuj-tott tagjainak. Kalásos növényeknél a beadott részletes bevallás május 28-ig tetszés szerint szabályozható Ezen kívül a szövetség nyereménye a tagok kizárólagos tulajdonát képezi, s azok között — befizetett díjak arányában — felosztatik. Veszteség azonban a tagokat nem érheti, mert szövetségünk alapítója, az „Első magyar általános biztosító társaság”, az esetleg mut-atkozó veszteséget sajátjából fedezi, s a károk pontos és teljes ki-fizetéséért korlátlanul szavatossággal vállal. A károk felbeszülése pártalannul teljesítettik.

A bizalmi férfiak intézménye immár a gyakorlatban is próbáltatott. A bizalmi férfiak megjelenése és igazságos működése mindenütt megnyugvást és meglegedést szült a károsultak között, s a legválasztottabb kárügyek is békésen fejeztettek be.

A szövetség azon tagjai, kik egyszersmind gazdasági egyletit tagok is még külön díjengedményben részesülnek. Mintán pedig az ily biztosítások után az „Első magyar általános biztosító társaság”-gal szerződési viszonyban álló gazdasági egyletek a szövetség részéről jutalékban részesülnek, a gazdák a szövetségbe való belépés által közvetlen hozzájárulnak az illető gazdasági egylet gyarapításához.

Ily előnyök mellett azt hisszük, hogy gazdaközönségünk azon része is, mely a szövetség eszméjével még nem barátkozott meg, idővel mindjobban fölismeri annak üdvös voltát, s végül nem fog habozni a szövetségbe való belépésével. Minél számo-sabban lépünk be, minél nagyobb csoportot képezünk, annál nagyobb körben oszlanak meg szövetségünk kozcakzatai, s annál bizonyosabb lesz a nyereményre való kilátás. Ennek következménye a már ma is jutányosan megszabott díjtételek további leszállí-tása lenne.

A magyar gazdák legsajátabb érdekei parancsolólag követelik tehát, hogy szövet-ségünk köré csoportosuljanak, mely a fent jelzett előnyök mellett nemcsak teljes er-kösi, hanem pénzügyi garantiát is nyújt. Mert míg egyfelől önbiztosítási alapon van szervezve, addig másfelől az „Első magyar általános biztosító társaság”-ra támaszkodik, mely kizárólag hazai tőkén alapul, lényegében és formában is tisztán magyar s mindenk felett megbízható intézmény.

Hazaüni üdvözlettel:

A magyar gazdák jégbiztosítási szövetségének felügyelő- és vizsgáló-bizottsága:

Gróf Jankovics László, elnök, valóságos belső titkos tanácsos, a somogyemei gazdasági egylet elnöke. Melcer Gyula, alelnök, Borsodmeyer alispánja és a borsodmeyer gazdasági egylet elnöke. Herczeg Thur-nax Taxis Egon, alelnök.

Ányos László, földbírtokos. Bertha György, földbírtokos, a vas megyei gazdasági egylet igazgatója. Gróf Bethlen Pál, földbírtokos. Bittó Béni, földbírtokos, a pozsonymegyei gazdasági egylet alelnöke. Ifj. Bluer Lajos, földbírtokos. Csávósy Ignác, földbírtokos, kir. tanácsos. Id. Cséry Lajos, földbírtokos. Forster Géza, földbírtokos, a komárommegyei gazdasági egylet alelnöke. Herényi Gothard Sándor, földbírtokos. Báró Gerliczy Ferenc, földbírtokos. Jászay Jenő, földbírtokos. Jeszenszky Béla, földbírtokos. Kalmár Endre, kegyesrendi főnök, kir. tanácsos. Lippich Gusztáv, földbírtokos. Márfy Emil, földbírtokos. Ötömősi Magyar Imre, földbírtokos. Molnár István, földbírtokos, Zemplénmegye főispánja. Manoilovits Glisa, földbírtokos. Muaeovic Vaso, földbírtokos. Gárdonyi Neumann Frigyes, földbírtokos, nagykereskedő. Nádosy Kálmán, földbírtokos, kir. tanácsos, a baranyamegyei gazdasági egylet alelnöke. Pálty Ferenc, földbírtokos, kir. tanácsos és Szeged sz. kir. város polgármestere. Bonyhádi Perczel József, földbírtokos. Nyir-Bogáti Pscherer József, földbírtokos, a felső-tiszai vidéki gazdasági egyesület alelnöke. Dr. Pulsky Ágost, földbírtokos, egyetemi tanár, országgyűlési képviselő, a nógrádmegyei gazdasági egylet I. alelnöke. Simon István, földbírtokos. Skubits Jenő, földbírtokos, a zalamegyei gazdasági egylet alelnöke. Simay Ede, földbírtokos. Seitovszky János, földbírtokos. Nógrádmegye alispánja, a nógrádmegyei gazdasági egylet I. alelnöke. Szegedy György, földbírtokos, es. és kir. kamarás, a vas megyei gazdasági egylet alelnöke. Sillem Ottó, gróf Pejacsevics Péter rumai és gróf Eltz ukovári uradalmának kormányzója. Tolnay Lajos, földbírtokos, ministeriumi tanácsos, orsz. képviselő. Gróf. Teley József, földbírtokos, orsz. képviselő. Váserhelyi László, földbírtokos, az arad-megyei gazdasági egyesület elnöke. Vermes Mihály, földbírtokos. Verebi Vég János, földbírtokos. Viczmányi Ödön, földbírtokos, Zemplénmegye főjegyzője, a zemplénmegyei gazdasági egylet I. alelnöke. Gróf Wenckheim Frigyes, földbírtokos. Gróf Zichy Jenő, földbírtokos, valóságos belső titkos tanácsos, országgyűlési képviselő. Zeyk Gábor, föld-bírtokos.

Nyersselyem kelméket 10 ft

50 krtól kezdve ruhánként

és finomabb minőségben küll portó- és vámm-mentesen **G. Henneberg** (es. és kir. udvari szállító) gyári raktára **Zürichben**. Mintak postafordulattal. Levelekre 10 kr. bélyeg kell. 6

NYILTÉR.

MATTONI ERSZÉBET SÓSFÜRDŐJE
gyógyhely Budapesten (Budán)
Idény Május 1-től September 30-ig.

Kiváló gyógyhatással bír:
női bajokban és alhasi bántalmakban
Rendes orvos dr. BRUCK J. (vigadó-tér 1. sz.)
Egészséges fekvés, jutányos lakások,
jó vendéglő.
Pontos közlekedés a társaskocsikon, reggeli 5 órától kezdve.
Állomási hely: **Ferencz József-tér, a régi Lloyd-épület közelében.**
74 (10-3) Mattoni Henrik, tulajdonos.

Hurutos bántalmaknál
nevezetesen a légzőszervek hurutjánál, náthánál stb

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER
legfőbb gyógyeszk
SÁVANYÓ-KIVIT

A legjobb sikerrel alkalmazható. Ugy tisztán, valamint 1/4 rész tejjel vegyítve a legkellősebb és leghatásosabb szer a bajok lehetőleg gyors elűzésére. De az emésztő és nemző szervek, valamint a hólyag bajában is Mattoni Gissshüblere már hosszú idő óta kitűnő gyógyerejű szer van elismerve.

Fürdő megnyitás.
Van szerencsém a nagyerdemi közönség becses tudására hozni, melytől a Mária-város alatti
fürdőházat
folyó évi május hó 5-én az hétfőn megnyitóm, s a tisztántartásról kezeskedem.
Minél számosabb látogatást kér
UGRIK PÁL,
86 (1-1) bérlő.

199.
1890. **Árverési hirdetmény.**

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közre teszi, hogy a kecskeméti kir. járásbíróság 1890. évi 2272. számú végzésével; Dr. Holló Lajos ügyvéd által képviselt Molnár László felpester részére, **Szabó Jenő** félegyházi lakos alperes ellen 1603 ft 50 kr. követeles és jár. erejű elrendelt kötelezési végrehajtás folytán lefoglalt és 412 ft-ra becsült ingóságokra az árverés elrendelhetvén, annak Varga István felügyelőlattól részére is, a mennyiben árverési jogot nyert volna. — Alperes által felpesterrel ahhozonban hit posztja. Ujfalusi földbíróknak leendő megtartására határozott 1890. évi **május hó 18-ik** napjának d. e. 10% árja tizetik, a mikor a bíróság lefoglalt 1 bika, 2 ló, és 29 sertés a legtöbbet igények keszpanzfizetés mellett, szükség esetén becserőn alul is eladandó fognak.

Felhivatnak mindazok, kik az elővezendő ingóságok vételéről a végrehajtató követeletét megelőző kielégítettség tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna, és az a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdése előtt kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.
Kelt Kecskeméten, 1890. évi április hó 25. napján.

Lukács László,
89 (1-1) kir. bír. végrehajtó.

Építők és építetők
figyelmébe!

A tavaszi időny beálltával ajánlom Éleadi kitűnő minőségű **fehér meszet, hidraulikus- és portland-cementet.**

Ezen áruk minden időszakban nagy mennyiségben nálam találhatók és a legolcsóbb árban kaphatók.

E cikkeket bármily mennyiségben saját fogatommal az építőhelyekre bérmentve szállítom.

Tisztelettel
60(6-6) **Rosenbaum Antal,**
tüzelő anyagok, mész- és cement-raktár,
nagy-balasi-útcza 14. sz. a színház mellett.

HIRDETÉSEK.

A körülbelül húszezer raktárban elárúsított és mindenféle rovar ellen mindenütt, mint legjobbnak elismert irtószer a

ismét olcsóbb lett.

Az eredeti üvegeknek ZACHERL J. nevével kell ellátva lenniök és áruk mostantól kezdve: 15 kr., 30 kr., 50 kr. és 1 ft.

Kapható Kecskeméten: Bóka Zsigmond, Feuer Jakob, Gyenes S. és fia, Katona Zsigmond, Goldberger Ödön és Nyirádi László uraknál.

A Dreher Antal-féle kiviteli palaczsör
DIETRICH és GOTTSCHLIG
BUDAPEST
vagy **DREHER ANTAL Kőbánya.**

Csakis teljesen letelepelt, tehát tükürtiszta kiviteli sör szétköldeése, folyton friss üvegöltésben, a minőség hamisítlan volta mellett kezesség vállalatik.

Nagybani fogyasztóknak jelentékeny árengedmény.
Árjegyzékek mindenféle ingyen és bérmentve.

Mintán gyakran megtörtént, hogy idegen készítményű és gyengébb minőségű sörök „Dreher Antal kiviteli sör” czím alatt forgalomba hozatának, a t. cz. Dreher-féle kiviteli sör-fogyasztóknak a hatóságilag oltalmazott üvegeinket, melyen a **Diétrich és Gottschlig** név okvetlen kell, hogy rajta legyen, kiváló figyelmükbe ajánljuk.
88 (6-1)

Jelenleg Ress János vas-kereskedő
bolthelyisége
1-ső júniustól haszonbérbe kiadó. — Felvilágosítást ad
Molnár Pál
84 (2-2) gyógyszerész.

Máriazelli gyomor cseppek
legbiztosabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

Utolérhetlen hatású és érvénytelenül ellenálló, gyomor érzékenység, biznisz lehellet, savanyú felbőgös, szél rökös, Kollika gyomor hurut, gyomor égés, gyomor homok és dara kepződés, túlságos elnyálkásodás, szárazság, undor és hányinger esetében, megzavart és főfájást (ha az a gyomor elrontástól származik) gyomor göröszt, kemény széklet, székrekedést, az étel s itallal turterhelt gyomort kitisztítja, elűzi a belsőseket, s gyogyit lép, vese, máj és aranyeres bántalmakat. — Egy üveg ára, használati utasítással raktár: Brády Károly gyógyszerháza (Morva ország).

Össz. A valódi Máriazelli gyomor cseppek sok felekepen utánzatnak s hamisítanak, s ezért valótlan gyonyant csak fogatassanak el, melyek tövege, egy vörös, s a fenti védjeggyel ellátott papírba van csomagolva, s melyek mellettek használati utasítás az is fel van tüntetve, hogy az Kremsterben, tuzek H. Könyvnyomdáiban nyomtatottak.

Máriazelli Labdacskok.
A Keménykötésű és székrekedés ellen, évek óta legjobb hatásúknak bizonyult labdacskok is, sokféle képen hamisítanak, tehát ezek vételénél is vigyázni kell a fenti védjegyre s Brády Károly, Kremsteri gyógyszerész név alá írására, melyek minden eredeti dobozon láthatók. Egy doboz ára 20 Kr., egy tekercs 6 dobozzal 1 ft. A pénz előleges beküldése után, 1 tekercs 1 ft. 20 Kr., 2 tekercs 2 ft. 20 Kr., 3 tekercs 3 ft. 20 Kr. ért. csomagolás és postabér mentesen küldetik meg.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacskok nem titkos szer, a gyógyulást, anyagának összetétele, minden használati utasításban fel van sorolva.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacskok kaphatók:
Kecskeméten: Katona Zsigmond és Molnár Pál, Izsákon: Farkas Ignác, Nagy-Körösn: Molnár István, Uj-Kécsken: Végh László gyógyszerárában. 220 (43-30)

Első magyar gyapjmosó és bizományi részvénytársaság
Budapest, V., Kárpát-útcza 9.

A gyapjnyírású idény behálta alkalmával, felkérjük a t. gyapjtermelőket és gyapjukereskedőket

tiszteljük meg ez időn is intézkedniük gyapjuk beküldésével. Támaszkodva azon kitűnő hírűre, melyet mostánk számos évi fennállása óta kivívott, szolgáltatásuk igénybevételel kiválóan ajánljuk. — Kívánatra legnagyobb készséggel kimerítő programunkkal és mindenemű felvilágosítással szolgálunk.

Az első magyar gyapjmosó és bizományi részvénytársaság igazgatósága.

87 (3-1)

CSIK JÓZSEF
esász, és kir. kizárólag szabadalmazott

első szerémi portland-cement és vízhatlan mészgár
BEOCSINBAN.

Központi iroda és raktár: BUDAPESTEN, V., Rudolf-rakpart 8.
A t. építész és építőmester urak, építkezői vállalatok, földbírók, közégi és egyházi előjáróságok, valamint a n. b. építési biznisség kényelmére

Kecskeméten GYENES S. és FIA fűszer- és vaskereskedő uraknál raktárt tartok, hol saját gyártmányú

Portland-cement és vízhatlan mész
folytonosan a legjobb s egyenlő jó minőségben kapható. — Árjegyzékek a magyarázat kívánatra készséggel megküldetik. 77 (30-2)

Bécs, 1873. Érdem-érem.	Budapest, 1885. Nagy díszokl.	Eszék, 1889. Díszoklevél.	N.-Palánka, 1887. Arany-érem.	London, 1878. Díszoklevél.
Páris, 1867. Bronz-érem.	Kecskemét, 1872. Ezüst-érem.	Ujvidék, 1875. Arany-érem.	Szeged, 1878. Érdem-érem.	Trieszt, 1883. Arany-érem.

Alulírt bankozég a Tisza és 1860-as sorsjegyek tulajdonosainak szives tudására hozza, hogy e sorsjegyeknek új szelvényiveit jutányosan beszerzi.

Brachfeld Vilmos,
bank- és pénzváltó-üzlet.
A triesti biztosító társulat főügynöksége.

66 (6-6)